

Republika e Kosovës
Republika Kosova – Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada – Government

Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit -
Ministarstvo Kulture, Omladine i Sporta - Ministry of Culture, Youth and Sports

Ministri i Ministrisë së Kulturës, Rinisë dhe Sportit,

Në mbështetje të nenit 4 (paragrafi 4.18) të Ligjit Nr. 02/L-88 për Trashëgiminë Kulturore, (Gazeta Zyrtare Nr. 29, 01 konik 2008), neni 11 paragrafi 1.5 i Ligjit Nr.08/L-117 për Qeverinë e Republikës së Kosovës, dhe nenit 38, paragrafit 6, të Rregullores së Punës së Qeverisë së Republikës së Kosovës Nr. 09/2011 (Gazeta Zyrtare Nr. 15, 12.09.2011),

Nxjerrë:

**RREGULLORE (MKRS) NR.01/ 2023 PËR HARTIMIN E PROJEKTEVE TË
KONSERVIMIT DHE RESTAURIMIT DHE AKTIVITETET KONSERVUESE TË
TRASHËGIMISË KULTURORE**

Neni 1
Qëllimi

Me këtë Rregullore përcaktohen kriteret për përgatitjen e hartimit të projekteve të konservimit/restaurimit dhe aktivitetet konservuese të trashëgimisë kulturore.

Neni 2
Fushëveprimi

Dispozitat e këtij Rregullore janë të obligueshme dhe zbatohen nga të gjithë personat fizik dhe juridik që merren me hartimin e projekteve të konservimit/restaurimit dhe aktivitetet konservuese të trashëgimisë kulturore në tërë territorin e Republikës së Kosovës.

Neni 3 **Përkufizimet**

1. Shprehjet e përdorura në këtë Rregullore e kanë këtë kuptim:

1.1. Institucion kompetent - nënkupton institucionin e përcaktuar me ligj për hulumtimin, dokumentimin, përzgjedhjen dhe mbikëqyrjen e ruajtjes, konservimit, restaurimit, administrimit dhe promovimit të trashëgimisë kulturore siç është përcaktuar me Rregulloren (MKRS) 06/2017 për Caktimin e Institucioneve Publike të Trashëgimisë Kulturore, Vartëse të Ministrisë së Kulturës Rinisë dhe Sportit në cilësinë e institucionit kompetent;

1.2. Trashëgimia kulturore - përfshin trashëgiminë arkitekturale, trashëgiminë arkeologjike, trashëgiminë e luajtshme dhe trashëgiminë shpirtërore;

1.3. Trashëgimi arkitektural - përbëhet nga:

1.3.1. Monumentet - konstruktivet dhe strukturat e dalluara për nga vlerat historike, arkeologjike, artistike, shkencore, me interes shoqëror ose teknik duke përfshirë elementet e luajtshme si pjesë të saj;

1.3.2. Ansamblet ose tërësia e ndërtesave - Grupet e ndërtesave urbane ose rurale të dalluara për nga vlerat historike, arkeologjike, artistike, shkencore, me interes shoqëror ose teknik, në ndërveprim me njësitë e caktuara topografike;

1.3.3. Fushat e konservimit arkitektural - Fushat që përmbajnë punë të kombinuara të dorës së njeriut dhe natyrës, të dalluara nga vlerat historike, arkeologjike, artistike, shkencore, të interesit shoqëror dhe teknik.

1.4. Trashëgimi arkeologjike - nënkupton ndërtimet, strukturat dhe grupet e ndërtesave, vendbanimeve të zhvilluara, objektet e luajtshme, monumentet e llojeve të ndryshme dhe përbërjeve të tyre, të gjetura në tokë ose nën ujë. Trashëgimia arkeologjike mund të jetë e mbrojtur përmes një rezervati arkeologjik, ku të mbeturat qoftë të dukshme ose të fshehta (të padukshme) në terren, duhet të mbeten të paprekura;

1.5. Trashëgimi e luajtshme - janë objektet që janë shprehje ose evidencë e kreativitetit njerëzor ose e një zhvillimi natyror, të dalluara për nga vlerat historike, arkeologjike, artistike, të rëndësisë dhe të interesit shkencor ose shpirtëror;

1.6. Trashëgimi shpirtërore - përfshin format e shprehjes kulturore të traditave ose të zakoneve popullore, të gjuhës, festave, riteve, valles, muzikës, këngës dhe shprehjes artistike;

1.7. Çdo shprehje tjetër që përdoret në këtë Rregullore ka të njëjtin kuptim si në Ligjin për Trashëgimi Kulturore që është në fuqi.

Neni 4

Llojet e Projekteve Konservuese

1. Sipas llojit të ndërhyrjeve:

- 1.1. Projekti për ndërmarrjen e masave / parandaluese;
- 1.2. Projekte për kryerjen e punimeve konservuese;
- 1.3. Projekte për kryerjen e punëve në strukturën e asetit dhe punimeve restauruese;
- 1.4. Projekte për kryerjen e punimeve për adaptim;
- 1.5. Projekte për kryerjen e punimeve rindërtuese;
- 1.6. Projekte për marrjen e masave mbrojtëse dhe ndërhyrje të tjera.

2. Sipas kategorisë, ose llojit të asetit:

- 2.1. Projekte për konservimin e aseteve të trashëgimisë së paluajtshme;
- 2.2. Projekte për konservimin e aseteve të trashëgimisë së luajtshme.

3 Sipas kompleksitetit të masave dhe ndërhyrjeve projektet mund të përfshijnë këto faza:

- 3.1. Projekt konceptual/ideor;
- 3.2. Projekt kryesor;
- 3.3. Projekt i realizuar;
- 3.4. Shtojca e projektit të realizuar;
- 3.5. Projekt për shfrytëzimin dhe mirëmbajtjen e asetit.

Neni 5

Llojet e Projekteve Konservuese sipas llojit të ndërhyrjeve

1. Projekti për ndërmarrjen e masave / parandaluese:

- 1.1. Projekti për masat/ndërhyrjet parandaluese bëhet për trashëgiminë kulturore në rrezik si dhe për zonat e rezervatit arkeologjik, ku është e nevojshme të ndërmerren masa të përkohshme të mbrojtjes për të ruajtur asetin derisa të sigurohen kushtet për të ndërmarrë masa të tjera të duhura për mbrojtje afatgjatë;

1.2. Projekti për marrjen e masave të tjera mbrojtëse dhe ndërhyrje të tjera hartohet për trashëgiminë kulturore të paluajtshme ose të luajtshme, ose për një pjesë të saj përbërëse, në rastet kur ndërmerret një ndërhyrje e caktuar mbrojtëse si masë e pavarur, në veçanti në rastin e anastilozës, rikompozimit, çmontimit, shtresëzimit të shtresave të pikturuara, ose nxjerrjes ose largimit të afreskeve, mozaikut, skulpturës ose llojeve të tjetra të dekorimeve, ose vendosjes së ndërtimeve apo strukturave mbrojtëse etj.

2. Projekti për kryerjen e punimeve konservuese:

2.1. Projekti për kryerjen e punimeve konservuese hartohet për konservimin e trashëgimisë kulturore të paluajtshme, ose të një pjese të saj integrale, kur është e nevojshme, kërkohet ose parashikohet mbrojtja për asetit përkatës që të ruhet në formën dhe gjendjen e vet origjinale, si për shembull në gjendjen në të cilën është gjendur, pa shtuar elementet që janë shkatërruar ose që mungojnë.

3. Projekti për kryerjen e punimeve në strukturën e asetit dhe punimeve restauruese:

3.1. Projekti për kryerjen e punimeve në strukturën e asetit hartohet për trashëgiminë e paluajtshme kulturore, ose për pjesë të saj integrale, ku ka dëme të elementeve strukturore të asetit, ose kur është e nevojshme që të largohet një dëm i tillë dhe që aseti të kthehet në gjendje të qëndrueshme, pa rrezikuar veçoritë e veta me vlerë.

Projekti për kryerjen e punimeve restauruese hartohet për asetit e paluajtshëm ose të luajtshëm, kur kërkohet ose parashikohet përtëritje autentike e asetit të dëmtuar pjesërisht, duke shtuar pjesët që mungojnë në formë dhe pamje të jashtme, duke përfshirë anastilozën, rikompozimin, rindërtimin, zgjerimin, ose ndërhyrje të tjera restauruese, ose largimin e pjesëve dhe elementeve të shtuara në mënyrë jo të përshtatshme.

4. Projekti për kryerjen e punimeve për adaptim:

4.1. Projekti për kryerjen e punimeve për adaptim/ndryshime hartohet për trashëgiminë e paluajtshme kulturore, ose një pjesë të saj integrale, kur është e nevojshme, kur kërkohet ose kur parashikohet ndryshimi i enterierit të ndërtesës për shkak të kthimit në funksionin origjinal, për të ndryshuar apo vënë në veprim funksionet e caktuara të asetit në tërësi ose të një pjese të tij, pa ndryshuar elementet strukturore të ndërtesës dhe pa dëmtuar vlerat ose veçoritë tjera artistike të asetit.

5. Projekti për kryerjen e ndërhyrjeve rindërtuese:

5.1. Projekti për kryerjen e punimeve të pjesshme rindërtuese hartohet për asetit e paluajtshëm ose të luajtshëm, kur është e nevojshme, kur kërkohet ose parashikohet përtëritje e asetit, i cili është shkatërruar shumë ose plotësisht, dhe veprimeve tjera të ngjashme rindërtuese.

6. Projektet për marrjen e masave mbrojtëse dhe ndërhyrje të tjera:

6.1. Projekti për marrjen e masave të tjera mbrojtëse dhe ndërhyrje të tjera hartohet për trashëgiminë kulturore të paluajtshme ose të luajtshme, ose për një pjesë të saj përbërëse, në

rastet kur ndërmerret një ndërhyrje e caktuar mbrojtëse si masë e pavarur, në veçanti në rastin e anastilozës, rikompozimit, çmontimit, shtresëzimit të shtresave të pikturuara, ose nxjerrjes largimit të afreskeve, mozaikut, skulpturës ose llojeve të tjetra të dekorimeve, ose vendosjes së ndërtimeve apo strukturave mbrojtëse etj.

Sipas kategorisë apo llojit të aseteve për të cilat propozohen masat/ndërhyrjet projektet konservuese mund të jenë:

6.1.1. për konservimin e trashëgimisë së paluajtshme, të tilla si projekt dizajni për stabilizimin statik të strukture dhe konservimi arkitektonik;

6.1.2. për konservimin e trashëgimisë së luajtshme, të tilla si hartimi i projektit për konservimin e ikonave, mozaikëve, pikturave, objekteve të skulpturuar, veçorive të gdhendjes së drurit, objekteve të metalit, qeramikës, qelqit, lëkurës, tekstilit, pergamenës, letrës, imazheve etj.

Neni 6 **Projekti ideor**

1. Projekti ideor hartohet veçanërisht për:

1.1. Trashëgiminë e paluajtshme kulturore nëse është e nevojshme të bëhet:

1.1.1. rindërtimi i pjesshëm;

1.1.2. adaptimi me shkallën e lartë të ndërhyrjeve;

1.1.3. restaurimi i ndërhyrjeve të nivelit të lartë, duke përfshirë rikompozimin, anastilozën, shtimin e elementeve që mungojnë, ose largimin e veçorive jo të përshtatshme shoqëruese dhe të tjera si: ndërtesat apo pjesët e ndërtesave, pajisjet ndihmëse etj.;

1.1.4. shtresëzimi i shtresave të -pikturave, largimi i mozaikut të dyshemesë, heqja e afreskeve, largimin ose ndarjen e ornamenteve ose të elementeve tjera të përdorura dhe veprime të ngjashme;

1.1.5. rregullimi i peizazhit dhe lloje të tjera të rregullimit të vendit dhe/ose rrethinës së tij, ku përfshihen modifikimi i terrenit ose ndërhyrje të tjera më të mëdha në një zonë të mbrojtur;

1.1.6. ndërtimi i strukturave për mbrojtje të përkohshme ose të përhershme dhe i strukturave të tjera;

1.1.7. kryerja e punimeve në asetin e mbrojtur, ose në pjesë të tij, që paraqesin një ndërtesë të veçantë, pikturë apo një njësi funksionale, nëse punimet kryhen si fazë e veçantë e projektit ose në raste të tjera, kur përcaktohet nga kushtet e konservimit apo të vendit.

1.2. trashëgiminë e luajtshme kulturore, në rastet kur:

1.2.1. pjesa integrale origjinale e asetit të paluajtshëm duhet të hiqet përgjithmonë, për shkak të arsyeve mbrojtëse dhe të vendoset nën mbrojtje si trashëgimi e luajtshme kulturore, p.sh. kur duhet të bëhet aset i luajtshëm në kuptimin ligjor;

1.2.2. kërkohet restaurimi dhe rindërtimi.

1.3. Projekti ideor duhet të përmbajë projektin e gjendjes burimore, nëse ekziston, projektin e gjendjes ekzistuese dhe atë të intervenimeve të parapara.

Projekti ideor përfshinë grafikën dhe dokumentet e tjera që përdoren si bazë për krijimin e zgjidhjeve artistike, funksionale dhe teknike për ndërhyrjet që do të bëhen.

Projekti ideor mund të përmbajë disa zgjidhje të mundshme.

Neni 7 **Projekti kryesor**

1. Projekti kryesor hartohet për të gjitha format e trashëgimisë kulturore të paluajtshme dhe të luajtshme, pavarësisht nga kategoria e tyre dhe lloji i ndërhyrjes së propozuar:

1.1. Ky projekt shtjellon llojin dhe shtrirjen/përmasën (nivelin) e ndërhyrjeve, mënyrën dhe planin dinamik të zbatimit të tyre;

1.2. Ky projekt lidhet me kategorinë përkatëse ose me llojin e aseteve: projektet për arkitekturë, statikë, pikturë muri, ikonografi, mozaikë, objekte të pikturimit në vaj dhe teknika tjera, skulptura nga guri, pjesë apo objekte të gdhendura nga druri, objekte të metalit, qeramikës, qelqit, eshtra, lëkurë, tekstil, pergamenë, letër etj.

2. Projekti kryesor përmbanë:

2.1. Vlerësimin teknik të gjendjes aktuale (gjendjen ekzistuese);

2.2. analiza e gjendjes aktuale dhe/ose përshkrimi i dëmeve;

2.3. analiza e teknikës dhe teknologjisë së përdorur;

2.4. analiza fizike-kimike e materialeve të përdorura.

3. Dokumentacioni teknik i gjendjes aktuale përgatitet në shkallën e duhur, duke shënuar vendet, llojet dhe shtrirjen e dëmit, si dhe vendin nga i cili janë marrë mostrat për analizë apo testet e kryera, dhe përfshinë planimetritë si: situacionin, bazën e themeleve, perdhesës dhe kateve, prerjet, dukjet, detajet dhe llojet tjera të vizatimeve dhe grafikave, deri te shtrirja që përshtatet me llojin e asetit dhe llojin e shtrirjes së ndërhyrjeve mbrojtëse të propozuar.

4. Dokumentacioni fotografik i gjendjes aktuale përgatitet me teknikën dhe shtrirjen e duhur dhe ofron informacion të saktë vizual rreth gjendjes aktuale dhe vendit, llojit dhe shtrirjes së dëmit, si dhe ofron informacion rreth vendit ku janë kryer testet.

5. Ndërhyrjet që do të ndërmerren përfshijnë:

5.1. Shtjellimin e ndërhyrjes së propozuar duke shfrytëzuar udhëzimet e paraqitura në këtë Rregullore si dhe Kartat dhe Konventat Ndërkombëtare për Trashëgimi Kulturorë;

5.2. Dokumentacionin teknik për trashëgiminë e paluajtshme kulturore;

5.3. Situacionin në shkallën 1:100 dhe për asetet më të mëdha në shkallën 1:500 ose 1:1000, me pamjen e vendit - pozitën e asetit në zonë dhe fasadën e tij të pestë (çatinë) dhe objektet e rilevuara të përshtatura, qasjet, drejtimet kryesore, rregullimi i ambientit dhe të ngjashme;

5.4. Planimetritë në shkallën 1:50, me numrin e kërkuar të niveleve, duke përfshirë bazën e kateve dhe/ose papafingove, kur është e nevojshme;

5.5. Prerjet tërthore dhe gjatësore në shkallën 1:50, me lartësi dhe përshkrim në bazë;

5.6. Dukjet në shkallën 1:50;

5.7. Detajet në shkallën 1:1 deri 1:20, sipas rastit;

5.8. Enterieri, me një paraqitje të veçantë të përmbajtjes së pikturuar, gdhendur, skulpturuar dhe tjetër, në shkallën 1:1 deri 1:25, sipas rastit;

5.9. Plani i dekorimeve të inventarit në shkallën 1:50, 1:20, si dhe llojeve të ndryshme të dyerve dhe dritareve.

6. Për trashëgiminë e luajtshme kulturore:

6.1. Vizatimet, skemat dhe përshkrimet e tjera të sipërfaqeve të ngjyrosura, relieveve, skulpturave dhe elementeve të gurit, drurit, metalit, qeramikës, qelqit, tekstilit dhe të tjera, ose të pjesëve apo objekteve, shenjave, dekorimeve dhe përmbajtjes së ngjashme në shkallën 1:1 deri në 1:50; prerjet identifikuese të strukturës së asetit me komponentë ose shtresa etiketimi;

6.2. Janë të mundshme përjashtimet nga përmbajtja e dokumentacionit teknik për ndërhyrjet në trashëgiminë e paluajtshme kulturore:

6.2.1. kur nuk është e nevojshme të hartohet projekti ekzekutiv, dokumentacioni teknik për dokumentim të trashëgimisë së paluajtshme kulturore të rëndësisë së madhe përmban vizatimet e bazave, prerjev dhe dukjeve në shkallën 1:25;

6.2.2. nëse aseti është i dimensioneve të vogla, dokumentacioni teknik i trashëgimisë së paluajtshme kulturore të rëndësisë së madhe përmban vizatimet e themelëse, planimetrive, prerjeve dhe dukjeve në shkallën 1:25.

7. Plani dinamik:

7.1. Dinamika e planit të zbatimit të projektit për ndërhyrje parandaluese përfshin paraqitjen skematike ose çdo paraqitje tjetër të gjendjes së punës që do të kryhet në fazat e projektuara dhe afatet për realizimin e secilës fazë, shprehur në ditë pune.

Neni 8 **Projekti i realizuar**

1. Projekti i realizuar hartohet për trashëgiminë e paluajtshme kulturore kur kemi të bëjmë me ndërtesa komplekse ose ndërhyrjen mbrojtëse komplekse që përbëhet ose përmban: shtresëzimin e shtresave të pikturuara ose të llojeve të tjera të ndarjes, rindërtimin e pjesshëm ose të plotë dhe në raste të tjera kur është e nevojshme.

2. Projekti i realizuar shtjellon zgjidhjen teknike të ofruar në projektin kryesor dhe paraqet zgjidhjen e realizuar.

3. Projekti i realizuar përbëhet nga:

3.1. Projekti për ndërhyrjet në strukturë/konstruksion:

3.1.1. vizatimet e detajuara që paraqesin dokumentacionin e detajuar teknik të zgjidhjes (ve) të konstruksionit/strukturës, të përgatitura në shkallën 1:50 në përputhje me rregullat teknike dhe standardet profesionale, detajet e tjera të konstruksionit dhe punëve përfundimtare (profesionale).

3.2. Projekti për ndërhyrjet në piktura ose në veçoritë e tjera artistike:

3.2.1. një plan i detajuar për secilën fazë: një përshkrim i detajuar i punës, vizatimet me matje të saktë të të gjitha shtresave, apo pjesëve, në shkallën 1: 1 deri 1: 50.

3.3. Shtojcat e projektit të realizuar hartohet për trashëgiminë e paluajtshme kulturore në rastet kur zbatimi i projektit konservues kërkon devijim nga projekti kryesor:

3.3.1. Ky projekt hartohet gjatë punëve të ndërmarra dhe përmban tekstin dhe/apo paraqitjen grafike të gjendjes së tanishme të ndërhyrjes së kryer.

3.4. Projekti për shfrytëzimin dhe mirëmbajtjen e asetit hartohet për trashëgiminë kulturore të paluajtshme dhe të luajtshme në rastet e ndërhyrjeve komplekse dhe ndërhyrjeve të tjera specifike që përfshijnë në mënyrë të veçantë mbrojtjen, mirëmbajtjen dhe shfrytëzimit të asetit pasi të jenë marrë masat mbrojtëse:

3.4.1. Ky projekt përcakton atë që është optimale, pra kushtet specifike teknike-teknologjike, funksionale dhe kushtet e tjera për mirëmbajtjen dhe shfrytëzimin e asetit të caktuar.

3.5. Projekti për shfrytëzim dhe mirëmbajtje përfshinë:

3.5.1. Llojin, metodën dhe kornizën kohore për vlerësime periodike të elementeve konstruktive dhe pjesëve ose veçorive të tjera karakteristike të asetit të caktuar;

3.5.2. Afatet e fundit për zëvendësimin e kërkuar të elementeve të caktuara, pjesëve, instalimit dhe pajisjeve të tjera;

3.5.3. Monitorimin periodik dhe analizën e ndikimit klimatik dhe mikro-klimatik mbi gjendjen e asetit të caktuar;

3.5.4. Kushtet për ruajtje, përdorim, paketim, transportim, transferim, prezantim dhe aktivitetet e lidhura me këtë;

3.5.5. Metodatat specifike të sigurimit të qasjes në asetin e mbrojtur.

Neni 9

Parimet themelore mbi Praktikën e konservimit dhe restaurimit

1. Praktikën e konservimit dhe restaurimit duhet t'i përmbahen parimeve si më poshtme. Kushtet e veçanta duhet të ofrohen nga QRTK përkatëse dhe / ose Institucionet Qendrore të Trashëgimisë Kulturore:

1.1. Para fillimit të çdo restaurimi të një aseti duhet të respektohet periudha/t përkatëse historike për atë restaurim;

1.2. Një monument mund të përdoret për destinim të ri ose të përdoret në atë mënyrë që të interpretojë monumentin dhe periudhën e restaurimit të tij;

1.3. Materialet dhe tiparet nga periudha e restaurimit do të mbahen dhe ruhen. Nuk lejohet heqja e materialeve ose tjetërsimi i tipareve, hapësirave dhe marrëdhënieve hapësinore që karakterizojnë atë periudhë të caktuar;

1.4. Çdo pronë që është pjesë e monumentit duhet të njihet si regjistrim fizik i kohës, vendit dhe përdorimit të tij përkatës. Puna e nevojshme për të stabilizuar, konsoliduar dhe konservuar materialet dhe tiparet nga periudha e restaurimit do të dokumentohet plotësisht për kërkimet e ardhshme;

1.5. Materialet, tiparet, hapësirat dhe finesat që karakterizojnë periudha të tjera historike duhet të dokumentohen plotësisht përpara tjetërsimit ose zhvendosjes së tyre;

1.6. Materialet dalluese, tiparet, finesat dhe teknikat e ndërtimit ose shembujt e mjeshtërisë që karakterizojnë periudhën e restaurimit duhet të ruhen;

1.7. Tiparet fizike të përkeqësuara nga periudha e restaurimit duhet të riparohen në vend që të zëvendësohen. Aty ku ashpërsia e përkeqësimit kërkon zëvendësimin e një tipari dallues tipari i ri duhet të përputhet me të vjetrin në dizajn, ngjyrë, teksturë dhe, kur është e mundur, në material;

1.8. Zëvendësimi i elementeve që mungojnë nga periudha e restaurimit duhet të vërtetohet me dëshmi në mënyrë të dokumentuar dhe fizike. Nuk duhet të krijohet përshtypje e rreme e historisë duke shtuar tipare hamendësuese, tipare nga veçori të tjera ose duke kombinuar tipare që nuk kanë ekzistuar kurrë së bashku historikisht;

1.9. Resurset arkeologjike të prekura nga një projekt i caktuar duhet të mbrohen dhe ruhen në vend. Në rast të ndërhyrjeve në këto resurse do të ndërmerren masa lehtësuese;

1.10. Ndryshimet në një monument që kanë përvetësuar rëndësi historike në vetvete duhet të mbahen dhe të ruhen.

Neni 10

Standardet specifike dhe normat për hartimin e projektit konservues

1. Parimet themelore / Gjatë hartimit të projektit konservues të asetit të trashëgimisë së paluajtshme kulturore, ose të pjesëve përbërëse të tij, vëmendje e veçantë i kushtohet përzgjedhjes së duhur dhe përcaktimit të llojit, përmasës dhe metodave për ndërhyrje mbrojtëse.

2. Lloji dhe përmasa e ndërhyrjeve mbrojtëse që janë subjekt i hartimit të projektit konservues bazohen në:

2.1. hulumtimin, studimin dhe dokumentacionin paraprak të asetit në fjalë dhe rrethinës së tij të drejtpërdrejtë;

2.2. marrjen parasysh të ndikimit pozitiv dhe negativ dhe të variacioneve ditore dhe vjetore të faktorëve mjedisorë;

2.3. Format, materialet, teknikat tradicionale dhe sistemet origjinale strukturore.

3. Nëse zbulohet se teknikat tradicionale janë të pazbatueshme, projekti konservues mund të ofrojë një aplikim specifik të teknikave moderne të ndërhyrjes parandaluese, nëse ky aplikim është dëshmuar dhe testuar shkencërisht në praktikë:

3.1. Masat mbrojtëse dhe intervenimet në trashëgiminë e paluajtshme kulturore;

3.2. Nëse sistemi origjinal ndërtimor nuk mund të plotësojë nevojat për qëndrueshmëri statike, projekti konservues mund të ofrojë elemente shtesë dhe/ose të reja të një karakteri ndërtimor,

duke siguruar në këtë mënyrë që ndërhyrja nuk është ndërhyrje e shkallës së gjerë, veçanërisht në lidhje me shkatërrimin e mureve, prishjen e dyshemeve dhe të ngjashme, mund të merren masa mbrojtëse që supozojnë restaurimin dhe/ose ndërhyrjet rindërtuese për të ruajtur asetin përkatës dhe/ose zbuluar vlerat e tij specifike estetike dhe historike vetëm nëse ato bazohen në dije të dëshmuar dhe lidhen me materialet e përdorura dhe temën autentike të shprehjes.

Nëse bazohet në supozime, ndërhyrja e tillë në projektin konservues zvogëlohet në minimum, duke pasqyruar përvojën më të mirë të kohës së vet dhe duke nënkuptuar përgatitjen e dokumentacionit të pranueshëm dhe të domosdoshëm të projektit;

3.3. Nëse subjekti i hartimit të projektit konservues është një monument ose lloj tjetër i asetit të paluajtshëm të mbrojtur, ose pjesë e tij, me veçori me vlerë të disa periudhave historike ose shtresave kulturore, ndërhyrjet mbrojtëse të parashikuara në projektin konservues duhet të jenë në pajtim me të gjitha kontributet e vlerësuara;

3.4. Në rastin e adaptimit të monumentit ose pjesëve të tyre me qëllim rijetësimin dhe kryerjen e funksionit origjinal, ose ofrimit të një funksioni të ri, ndërhyrja mbrojtëse e parashikuar nga projekti konservues duhet të kufizohet në minimum për sa i përket specifikimit tipologjik dhe strukturor të ndërtesës;

3.5. Ndërhyrjet mbrojtëse që supozojnë zhvendosje të plotë apo të pjesshme të asetit të caktuar të mbrojtur të trashëgimisë së patundshme kulturore, parashikohen në projektin konservues vetëm nëse kjo është mënyra e vetme për shpëtimin/ruajtjen e asetit, ose nëse në rast se bëhet fjalë për një çështje strategjike me interes kombëtar dhe/ose ndërkombëtar, ose nëse kemi të bëjmë me degradim të madh të asetit që ka ardhur si rezultat i ndërtimit apo i aktiviteteve të tjera ndërhyrëse, i fatkeqësive natyrore ose faktorëve të tjerë të ngjashëm;

3.6. Rrethina e drejtpërdrejtë e aseteve të mbrojtura trajtohet bashkë me projektin konservues. Nuk lejohet ndërrimi i marrëdhënieve hapësinore-ambientale, ngjyrave, proporcioneve, dimensioneve dhe karakteristikave tjera të mjedisit të asetit.

4. Masat mbrojtëse dhe intervenimet në piktura dhe llojeve tjera të vlerave dhe/ose dekorimit. Ndërhyrjet mbrojtëse që supozojnë shtresëzimin e veçorisë dekorative të pikturuar, skulpturuar apo të llojit tjetër të asetit mund të parashikohen në projektin konservues vetëm nëse kjo është masa e vetme për të siguruar mbrojtjen apo shpëtimin e tyre:

4.1. Nëse largimi i pikturave të murit është i nevojshëm, përparësi në hartimin e projektit konservues kanë metodat që sigurojnë mbrojtje të pamjes së jashtme origjinale të sipërfaqeve të pikturuara;

4.2. Nëse projekti konservues parashikon pastrimin e pikturave në sipërfaqe shumëngjyrëshe, veçanërisht në piktura dhe skulptura, nuk duhet lejuar depërtimi i pigmentit dhe shtresat e tjera (eventuale) të vjetra të pikturave duhen pasur parasysh gjithmonë. Ndryshimi dhe largimi i shtresës së hollë mund të parashikohet vetëm nëse analiza tregon që ky akt bëhet i pakthyeshëm për shkak të ndryshimit të materialit të sipërfaqes;

4.3. Për të shmangur rrezikun e degradimit të pigmenteve origjinale dhe shtresave të pikturuara, duhet bashkangjitur atestet e duhura të materialeve të parashikuara në projektin konservues sipas llojit të caktuar të ndërhyrjes në sipërfaqe shumëngjyrëshe (të pikturuara, gdhendura, skulpturuara).

Projekti konservues mund të parashikojë forcimin e stukos, afreskeve, artit të grafitëve dhe shprehjeve tjera të ngjashme:

4.3.1. pasi të jetë siguruar efektiviteti i plotë i mbulojës së kulmit dhe sistemeve të drenazhimit, nëse depërtimi i ujit është shkak i prishjes apo leskërimit;

4.3.2. pasi të jetë përfunduar inspektimi apo analiza speciale, në rastet kur ka shkaqe të tjera dëmtimi.

4.4. Për shkak të mbrojtjes së shtresës së hollë dhe ngjyrës së skulpturave origjinale prej guri dhe bronzi, hartimi i projektit konservues shmang bërjen e kopjeve. Në këto raste përdoret një metodë e bërjes së riprodhimeve në shkallën 1:1, në përjashtim të rasteve kur origjinali është përgatitur më parë me ndërhyrje konservuese për bërjen e negativëve:

4.4.1. Projekti konservues nuk mund të parashikojë kthimin e pjesës së restauruar në rastet kur riparimi i mëparshëm nuk është bërë siç duhet.

4.5. Shfrytëzimi i fiksuesve dhe reagjentëve të tjerë për konservim të skulpturave të drurit dhe veçorive të gdhendjes së drurit mund të parashikohet në projektin konservues vetëm nëse shfrytëzimi i tyre ndihmon për të ruajtur pamjen e jashtme origjinale të veçorisë së drurit.

4.6. Masat mbrojtëse dhe intervenimet në materialin arkivor.
Hartimi i projektit konservimit që i referohet materialit arkivor:

4.6.1. restaurimi duhet të përpiqet të ruaj origjinalitetin e dokumentit, sa i përket trajtës, strukturës dhe ndonjë elementi tjetër origjinal;

4.6.2. restaurimi duhet të jetë reversibil;

4.6.3. ri-integrimi i pjesëve që mungojnë duhet të jetë i dukshëm;

4.6.4. ri-integrimi i pjesëve të fshira grafike nuk duhet lejuar;

4.6.5. të gjitha shtesat që me kohën dhunshëm ndryshojnë origjinalitetin e dokumentit duhen larguar;

4.6.6. nëse është fjala për gjetjet me shkrim, fragmentet apo dëshmitë e lidhura me historinë e dokumentit, elementet e larguara duhet konservuar;

4.6.7. shfrytëzimi i pajisjeve mekanike për restaurimin e dokumenteve të punuara në letër lejohet vetëm pas vlerësimit të kujdesshëm të gjendjes së substratit dhe të ndërhyrjeve grafike;

4.6.8. produktet dhe materialet që synohet të shfrytëzohen (ngjitësit, fiksuesit, solucionet, lëngjet, letra, lëkura etj.) duhet të plotësojnë kërkesat për qëndrueshmëri, stabilitet, reversibilitet dhe të testohen në praktikë.

4.7. Masat mbrojtëse dhe intervenimet në librat e vjetër dhe materiale tjera librare.

Hartimi i projektit konservimit që i referohet librave të vjetër dhe formave tjera të materialit librar bëhet:

4.7.1. nëse materiali është jashtëzakonisht i rëndësishëm për shkak të përbërjes së vet, moshës, apo vlerës artistike; prioritet i jepet ndërhyrjeve të vogla mbrojtëse ose ndërhyrjeve në librin e paqepur;

4.7.2. nëse mosqepja është e domosdoshme, është e nevojshme të parashikohet me kujdes përdorimi i materialit, duke përfshirë verifikimin e mëparshëm të numërimit origjinal;

4.7.3. mbështjellësi origjinal mund të sigurohet për zëvendësim të plotë apo të pjesshëm, në varësi të gjendjes dhe funksionalitetit të tij;

4.7.4. prioritet i jepet masave paraprake të marra në fazën e pastrimit, me qëllim të ruajtjes së fragmenteve të materialit dhe masave të testimit të tretshmërisë së ngjyrës dhe nuancës;

4.7.5. vizatimet, miniaturat etj. të punuara në të kaluarën dhe të larguara qëllimshëm, si pjesë e vet librit të historisë, nuk duhet restauruar.

Neni 11

Metodologjia dhe kushtet për hartimin e Projekteve të konservimit dhe restaurimit

1. Hartimi i projekteve të Konservimit dhe Restaurimit të aseteve të trashëgimisë kulturore paraqet një proces kompleks, i cili duhet të përfshin hapat e mëposhtme:

1.1. Hulumtimi dhe Dokumentimi i trashëgimisë kulturore;

1.2. Zhvillimi i programit dhe planit të veprimit për hartim të projektit konservues;

1.3. Përcaktimi i llojit të ndërhyrjes;

1.4. Hartimi i Projektit të Konservimit dhe Restaurimit;

1.5. Shqyrtimi / Kontrolli i hartimit të projektit konservues;

1.6. Me qëllim të përcaktimit të funksioneve të ardhshme mund të organizohen konsultime me komunitetet e interesuara.

Neni 12

Hulumtimi dhe dokumentimi i trashëgimisë kulturore

1. Çdo hulumtim konservues, pavarësisht nga lloji, si një proces i plotë përfshin fazat vijuese:
 - 1.1. aktivitetet paraprake (përgatitore) që kanë lidhje me përmbushjen e kushteve për miratimin e kryerjes së hulumtimit konservues;
 - 1.2. realizimin e hulumtimit;
 - 1.3. interpretimin e rezultateve.
2. Përcaktimi i programit të Hulumtimit:
 - 2.1. Hulumtimi konservues kryhet në përputhje me një program për hulumtim konservues;
 - 2.2. Programi për hulumtim konservues mund t'i referohet një ose më shumë aseteve të mbrojtura, pavarësisht nga lloji i hulumtimit dhe mënyra e organizimit të tyre;
 - 2.3. Programi përfshin:
 - 2.3.1. të dhëna mbi atë që kryen hulumtimin dhe për organizimin e hulumtimit;
 - 2.3.2. temën, llojin dhe përmasat e hulumtimit;
 - 2.3.3. qëllimin e hulumtimit dhe rezultatet e pritura;
 - 2.3.4. dinamikën e realizimit të hulumtimit;
 - 2.3.5. buxhetin;
 - 2.3.6. mjetet teknike;
 - 2.3.7. dokumentacionin.
 - 2.4. Punët hulumtuese me qëllim hartimin e projektit konservues, pavarësisht nga kategoria/lloji i asetit dhe/ose lloji dhe shtrirja e ndërhyrjes mbrojtëse që do të ndërmerret, mund të përbëhen nga një apo më shumë lloje hulumtimi.
3. Llojet e hulumtimit janë:
 - 3.1. hulumtim arkivor-bibliografik;
 - 3.2. hulumtim arkeologjik;
 - 3.3. hulumtim konservues;

3.4. hulumtim gjeo-mekanik;

3.5. hulumtim i ndonjë fushe tjetër, hulumtim laboratorik ose kabinetit.

4. Lloji i hulumtimit dhe mënyra e kryerjes ose e organizimit përcaktohen nga programi për hulumtim konservues:

4.1. Kushtet e veçanta: nëse punët hulumtuese përbëhen ose përfshijnë kryerjen e hulumtimit arkeologjik dhe/ose konservues “in situ” (në terren):

4.1.1. një pjesë integrale e programit për hulumtim konservues është plani për hulumtim arkeologjik p.sh. programi për hulumtim konservues, pavarësisht nga mënyra sesi organizohet hulumtimi;

4.2. Ky hulumtim mund të bëhet nga:

4.2.1. ekipi i krijuar si ekip hulumtues për atë lloj të veçantë të hulumtimit, pa ndryshuar përbërjen dhe statusin e personelit në ekip;

4.2.2. anëtar(ët) e ekipit në rolin e menaxherit(ëve) të hulumtimit, me apo pa përfshirjen e pjesëmarrësve të tjerë në hulumtim;

4.2.3. një ose më shumë ekipe të tjera hulumtuese që nuk përfshijnë menaxherët dhe ekipin e projektit.

5. Nëse puna hulumtuese përbëhet ose përfshin kryerjen e hulumtimit gjeomekanik dhe/ose ndonjë hulumtim tjetër specifik sipas fushës, ose hulumtim laboratorik, zakonisht ato punë u besohen ekzekutuesve tjerë.

6. Nëse punët hulumtuese përbëhen ose përfshijnë shfrytëzimin e rezultateve të arritura më parë nga hulumtimi arkeologjik, konservues dhe/ose lloje të tjera, hulumtimet e tilla vihen në listë në raportin(et) e (realizimit) hulumtimit dhe në programin për hartimin e projektit konservues.

7. Nëse një program për hulumtim konservues përfshin shumë lloje hulumtimi, ose shfrytëzimin e rezultateve të hulumtimeve të kryera më parë, rezultatet e një hulumtimi të tillë do të jenë pjesë e raportit përmbledhës. Pjesë integrale e raporteve përmbledhëse janë raportet individuale nga lloje të caktuara hulumtimi.

8. Zbatimi i programit të hulumtimit:

8.1. Realizimi i punës hulumtuese siguron, mbledhjen, klasifikimin dhe përpunimin e të dhënave në dispozicion dhe dokumentacionit përkatës për hulumtimin e caktuar;

8.2. vlerësimin teknik të gjendjes së asetit (eve) të mbuluar nga programi për hulumtim;

8.3. kryerjen e analizës dhe të testeve të nevojshme laboratorike;

8.4. dokumentimin e procesit hulumtues, përgatitjen e raporteve mbi hulumtimin konservues.

9. Dokumentimi i programit të hulumtimit dhe rezultateve të arritura, dokumentimi i historikut dhe ndërlikimeve me monumentet tjera, mjedisin dhe ambientin rrethues;

10. Dokumentacioni i procesit hulumtues kryhet në pajtim me kërkesat në lidhje me kategorinë/llojin e aseteve, qëllimet e hulumtimit dhe llojin dhe përmasën e hulumtimit konservues. Dokumentacioni përgatitet duke siguruar ose krijuar dokumentacion përshkrues, teknik, me fotografi ose dokumentacion tjetër përkatës.

11. Dokumentacioni zakonisht i referohet:

11.1. dëmtimit të aseteve, me një prezantim të detajuar, duke dhënë shënime të saktë për vendin, llojin dhe shtrirjen e dëmit;

11.2. identifikimit të aseteve dhe materialeve nga të cilat ato janë punuar, dhe në veçanti përbërjes së tyre, veçorive dhe karakteristikave të tjera (veçantitë);

11.3. matjeve të kryera, sondimi, testimi, analizave dhe hulumtimeve;

11.4. rezultateve të arritura të hulumtimit.

12. Vlerësimi i rëndësisë:

12.1. Përcaktimi i vlerave të trashëgimisë kulturore;

12.2. Përcaktimi i vlerave të trashëgimisë kulturore të asetit të trashëgimisë kulturore, përcaktohet në përputhje me kriteret e paraqitura në Rregulloren Nr. 11/2022 për Inventarizimin dhe Procesin e Përzgjedhjes së Trashëgimisë Kulturore për Mbrojtje.

12.3. Kriteret kryesore në lidhje me rëndësinë aktuale të trashëgimisë kulturore ose me rëndësinë që mund të ketë trashëgimia kulturore në të ardhmen janë:

12.3.1. Vlerat Historike;

12.3.2. Vlerat shoqërore;

12.3.3. Vlerat estetike;

12.3.4. Vlerat shkencore / edukative;

12.3.5. Vlerat ekonomike.

12.3. Përkufizimi i deklaratës së rëndësisë:

12.3.1. Deklarata e rëndësisë në formë të shkurtër prezanton vlerat e një aseti të trashëgimisë kulturore, ku përshkruhen vlerat specifike kulturore të tij, duke sintetizuar vlerësimin nëpërmjet shpjegimit të rëndësisë relative të këtyre vlerave.

Neni 13

Zhvillimi i programit dhe planit të veprimit për hartim të projektit konservues

1. Programi për hartimin e projektit konservues përgatitet duke u bazuar në rezultatet e punës hulumtuese, në pajtim me planin operacional.

2. Programi për hartimin e projektit konservues përfshin llojin dhe shtrirjen e ndërhyrjes mbrojtëse, ose kushtet dhe kërkesat arkitekturore, artistike-teknike dhe/ose kushtet e tjera përkatëse për zhvillimin e projekteve konservuese.

3. Programi përcakton llojin, vëllimin dhe drejtuesit e punës, dinamikën zbatuese, sasinë e mjeteve financiare dhe çështje të tjera të lidhura me hartimin e konservimit, në pajtim me këto rregulla.

4. Identifikimi i nevojave të ardhshme për shfrytëzim:

4.1. Identifikimi i nevojave të ardhshme për shfrytëzim përcaktohet në bazë të kriterëve të përgjithshme, në bazë të cilëve lejohen/ose jo ndryshimet në funksion ose adaptim funksional të aseteve të trashëgimisë kulturore. Këto ndërhyrje me qëllim adaptimi duhet të jenë në harmoni të plotë me ligjet dhe aktet nën-ligjore në fuqi të Republikës së Kosovës, si dhe me Konventat dhe Kartat Ndërkombëtare të UNESCO-s, dhe ICOMOS-it:

4.1.1. Të ruhet e funksioni ekzistues kur ai është pjesë integrale e vlerave dhe rëndësisë së asetit të trashëgimisë kulturore;

4.1.2. Funksioni i ri duhet të jetë në përputhje me vlerat dhe rëndësinë e asetit të trashëgimisë kulturore dhe përfshijnë ndryshime minimale në materialin me vlerë, shtrirjen dhe mjedisin në të cilin ndodhet.

3. Identifikimi i potencialeve dhe kufizimeve:

3.1. Në bazë të rezultateve të hulumtimit dhe dokumentimit, dhe me në harmoni të plotë me ligjet dhe aktet nën-ligjore në fuqi të Republikës së Kosovës, si dhe me Konventat dhe Kartat Ndërkombëtare të UNESCO-s, dhe ICOMOS-it, përcaktohen edhe potencialet për zhvillim të qëndrueshëm të aseteve të trashëgimisë kulturore, dhe njëkohësisht kufizimet që ndërlidhen drejtpërdrejtë me ruajtjen e integritetit dhe vlerave të trashëgimisë kulturore të asetit.

Neni 14

Përcaktimi i llojit të ndërhyrjes

1. Në bazë të rezultateve të hulumtimit paraprak, kushteve dhe rrethanave në të cilat gjendet aseti, dhe nevojave programore, përcaktohet lloji i ndërhyrjes dhe projekti për llojin përkatës të ndërhyrjes:
 - 1.1. Projekti për ndërmarrjen e masave / parandaluese dhe /ose Projekti për marrjen e masave mbrojtëse;
 - 1.2. Projekte për kryerjen e punimeve konservuese;
 - 1.3. Projekte për kryerjen e punëve në strukturën e asetit dhe punimeve restauruese;
 - 1.4. Projekte për kryerjen e punimeve për adaptim;
 - 1.5. Projekte për kryerjen e punimeve rindërtuese;
 - 1.6. Projekte për marrjen e masave mbrojtëse dhe ndërhyrje të tjera.

Neni 15

Hartimi i Projektit të Konservimit dhe Restaurimit

1. Çdo projekt konservues, pavarësisht nga lloji, përmban pjesën e përgjithshme dhe të veçantë:
 - 1.1. Pjesa e përgjithshme e projektit konservues përfshinë:
 - 1.1.1. faqen e parë;
 - 1.1.2. përmbajtjen e projektit;
 - 1.1.3. dëshmitë për hartimin e projektit konservues;
 - 1.1.4. rezultatet e punëve hulumtuese;
 - 1.1.5. programin për dizajnin e projektit konservues;
 - 1.1.6. sqarimin e propozimeve/zgjidhjeve të projektit dhe intervenimeve të parapara;
 - 1.1.7. cilësinë dhe koston e projektit.
 - 1.2. Pjesa e veçantë e projektit konservues përfshinë përmbajtjen e përcaktuar në lidhje me nivelin e planit (ideor, kryesor, projektin(et) ekzekutuar/a).
2. Faqja e parë tabela e projektit konservues përmban:
 - 2.1. Emrin e plotë dhe vendin e asetit të trashëgimisë kulturore të lidhur me projektin;
 - 2.2. Emrin e personit, ose titullin dhe adresën e personit juridik që është realizuesi i projektit, ose ku legalizohet projekti;
 - 2.3. Numrin e arkivimit dhe datën e projektit ose legalizimit të projektit; emrin e projektit;

2.3.1. sipas llojit (të ndërhyrjes së propozuar);

2.3.2. vendin dhe datën e hartimit të projektit.

2.4. Emrin e pronarit / poseduesit / shfrytëzuesit të asetit të trashëgimisë kulturore.

3. Përmbajtja e projektit konservues përfshin emrat/titujt e plotë të përmbajtjes së projektit të hartuar.

4. Dokumentacioni përkrahës për hartimin e projekteve përfshinë:

4.1. akti i regjistrimit për personat juridikë ose të personave me kod dhe një përshkrim i aktivitetit që përfshin përgatitjen e projekteve konservuese;

4.2. Instrumenti që definon pjesëmarrësit për zhvillim të projekteve konservuese (ekipin e projektit) dhe pozitën ose statusin e tyre;

4.3. Vendimin e autoritetit përgjegjës për hartimin e projektit në respekt të kategorive/llojeve relevante të trashëgimisë kulturore;

4.4. Deklaratën e pronarit/shfrytëzuesit të trashëgimisë;

4.5. aktet mbi plotësimin e kërkesave të tjera ligjore për hartimin e projektit konservues.

5. Përmbledhja ekzekutive përmban elaborimin e qëllimit për zgjidhje për hartimin e projektit dhe zgjidhjet e tij, dmth përmbledhje të informacionit të dhënë në paragrafin “përshkrimi i projekt propozimeve / zgjidhjet”, si dhe buxhetin e kërkuar për realizimin e projektit (paramasa / parallogaria).

6. Rezultatet e punës hulumtuese mund të përfshihen në një ose më shumë raporte të dokumenteve hulumtuese.

7. Programi për hartimin e projektit konservues përfshinë llojin dhe shtrirjen e ndërhyrjes mbrojtëse, ose kushtet dhe kërkesat arkitekturore, artistike-teknike, teknike-teknologjike dhe/ose kërkesa të tjera të nevojshme për zhvillimin e projekteve konservuese.

8. Përshkrimi i propozimeve/zgjidhjeve të projektit përmbanë:

8.1. të dhëna mbi identifikimin e asetit të ndërlidhur dhe statusit të tij të mbrojtjes;

8.2. të dhëna mbi ndërhyrjet e fundit dhe ndërhyrjet e tjera mbrojtëse në asetin e caktuar;

8.3. objektivat dhe veçoritë kryesore të ndërhyrjeve aktuale mbrojtëse dhe rezultatet e pritura;

8.4. përmbledhje të disa projekteve në faza, të cilat janë pjesë integrale e projektit kryesor (themelor);

8.5. të dhëna të tjera përkatëse.

9. Cilësitë dhe përlllogaritja e projektit:

9.1. Cilësia: gjendja e punëve të sistemuara në faza dhe sipas rendit të realizimit të tyre me përshkrim të detajuar të punës, llojit dhe cilësisë së kërkuar;

9.2. Përlllogaritja/ paramasa dhe paradhogaria: çmimet për pozita (njësi), sasia dhe kostoja e përgjithshme, duke përfshirë taksat dhe shpenzimet e tjera publike.

10. Kërkesat e veçanta:

10.1. Nëse, gjatë zbatimit të projekteve konservuese ka nevojë për përditësim, për shkak të ndryshimeve në gjendjen e asetit, hulumtimit shtesë ose për arsye të tjera, është e nevojshme t'i bashkëlidhet një shtojcë projektit konservues:

10.1.1. Nëse shtojca përgatitet nga ekipi ose person tjetër, në të duhet bashkëlidhur miratimi me shkrim i menaxherit të projektit.

10.2. Projektet konservuese përgatiten në letër ose në një material tjetër të përshtatshëm për vizatim apo shkrim dhe në formë elektronike;

10.3. Projektet konservuese përgatiten në mënyrë të tillë që fletët e tyre të përdoren lehtë dhe të ruhen mirë;

10.4. Përgatitja e projektit bëhet në një format standard letre projekti në formatin A0, A1, A2, A3 dhe A4, dhe formatin e tyre të porositur A4, duke vendosur kornizat, vulën dhe emërtimin në çdo fletë me një fotografi dhe me mbështjelljen e duhur, p.sh. letër mbështjellëse të përmbajtjes së tij, projekti kryesor duhet të jete i lidhur.

11. Ekipi i projektit:

11.1. Gjatë hartimit të projektit konservues për një aset të caktuar të mbrojtur, formohen një apo më shumë ekipe;

11.2. përgatit programin për hulumtim konservues;

11.3. kryen dhe/ose organizon punë hulumtuuese;

11.4. përgatit programin për hartimin e projektit konservues;

11.5. harton projektin konservues;

11.6. përkujdeset për fillimin me kohë të procedurave të kontrollit profesional të projektit dhe vepron sipas komenteve nga këto kontrole;

11.7. kryen punë përgatitore dhe të tjera të lidhura me hartimin e projektit konservues për asetin përkatës.

Neni 16

Shqyrtimi / Kontrolli i hartimit të projektit konservues

Vlerësimi dhe aprovimi i projekteve konservuese bëhet në përputhje me Rregullore (MKRS) Nr. 06/2017 për Caktimin e Institucioneve Publike të Trashëgimisë Kulturore, Vartëse të Ministrisë së Kulturës, Rinisë dhe Sportit, në Cilësinë e Institucioneve Kompetente dhe akteve tjera ligjore.

Neni 17

Shfuqizimi

Me hyrjen në fuqi të kësaj Rregullore shfuqizohet Rregullore Nr. 03/2008 mbi Aktivitet Konservuese dhe Restauruese të Trashëgimisë Kulturore dhe çdo akt tjetër nënligjor që bie ndesh me këtë Rregullore.

Neni 18

Hyrja në fuqi

Kjo Rregullore hyn në fuqi shtatë (7) ditë pas publikimit në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës.

Hajrulla Çeku

Ministër i Ministrisë së Kulturës, Rinisë dhe Sportit

Datë: 14. 06. 2023